

PARLAMENTUL EUROPEAN

2009 - 2014

Document de ședință

A7-0275/2011

15.7.2011

RAPORT

referitor la punerea în aplicare a directivei privind medierea în statele membre,
impactul acesteia asupra medierii și acceptarea sa de către instanțe
(2011/2026(INI))

Comisia pentru afaceri juridice

Raportoare: Arlene McCarthy

CUPRINS

	Pagina
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN	3
REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE.....	8

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la punerea în aplicare a directivei privind medierea în statele membre, impactul acesteia asupra medierii și acceptarea sa de către instanțe (2011/2026(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere articolul 67 și articolul 81 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,
 - având în vedere Rezoluția sa din 23 aprilie 2008 referitoare la poziția comună a Consiliului în vederea adoptării directivei Parlamentului European și a Consiliului privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială¹,
 - având în vedere audierile organizate de Comisia pentru afaceri juridice la 20 aprilie 2006, 4 octombrie 2007 și 23 mai 2011,
 - având în vedere Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială²,
 - având în vedere articolul 48 și articolul 119 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri juridice (A7-0275/2011),
- A. întrucât unul dintre obiectivele esențiale ale politicii Uniunii Europene constă în a asigura îmbunătățirea accesului la justiție, în scopul instituirii unui spațiu de libertate, securitate și justiție; întrucât conceptul de acces la justiție ar trebui să acopere, în acest context, accesul la proceduri adecvate de soluționare a litigiilor pentru persoane fizice și întreprinderi;
- B. întrucât obiectivul Directivei 2008/52/CE este de a promova soluționarea pe cale amiabilă a litigiilor, încurajând utilizarea medierii și asigurând o relație echilibrată între mediere și procedurile judiciare;
- C. întrucât, pentru a facilita accesul la mediere ca alternativă viabilă la tradiționala abordarea contradictorie și pentru a asigura că părțile care au recurs la mediere în Uniunea Europeană beneficiază de o legislație cadru previzibilă, directiva introduce principii comune care abordează îndeosebi aspecte ce țin de procedura civilă;
- D. întrucât directiva are drept scop, pe lângă caracterul previzibil, stabilirea unui cadru care să mențină principalul avantaj al medierii, flexibilității și întrucât aceste două condiții ar trebui să ghideze statele membre în momentul elaborării legilor naționale de punere în aplicare a directivei;
- E. întrucât Directiva 2008/52/CE a fost de interes și pentru statele învecinate și a avut o

¹ JO C 259E, 29.10.2009, p.122.

² JO L 136, 24.5.2008, p. 3.

influență demonstrabilă asupra introducerii unei legislații similare într-unele dintre aceste țări,

- F. întrucât statele membre sunt obligate să se conformeze acestei directive până la 21 mai 2011, cu excepția articolului 10, pentru care asigurarea conformității trebuie să aibă loc până la data de 21 noiembrie 2010; întrucât, până în prezent, majoritatea statelor membre au informat că au finalizat procesul de punere în aplicare sau că îl vor finaliza până la expirarea termenului în vigoare și doar câteva state membre nu au raportat încă asigurarea conformității cu dispozițiile directivei, și anume Republica Cehă, Austria, Finlanda și Suedia;
- G. întrucât Parlamentul European consideră că este important să se examineze modalitățile în care acest act legislativ a fost pus în aplicare de către statele membre, pentru a cunoaște opinia profesioniștilor care practică medierea și a utilizatorilor acesteia și a stabili dacă și cum poate fi îmbunătățită aceasta;
- H. întrucât, în acest scop, ar trebui să se întreprindă o analiză aprofundată a principalelor abordări urmate de statele membre în materie de reglementare, astfel încât să se poată identifica bunele practici și formula concluzii în legătură cu orice nouă acțiune la nivel european;
- I. întrucât Planul de acțiune al Comisiei pentru punerea în aplicare a Programului de la Stockholm (COM (2010) 171 final) prevede în 2013 o Comunicare privind punerea în aplicare a directivei privind medierea;
- J. întrucât este util să se examineze modalitățile în care statele membre au pus în aplicare principalele dispoziții ale directivei privind medierea, în ceea ce privește posibilitățile de care dispun instanțele pentru a sugera în mod direct părților să recurgă la mediere (articolul 5), garanția confidențialității (articolul 7), caracterul executoriu al acordurilor rezultate în urma medierii (articolul 6), precum și efectul medierii asupra termenelor de decădere și de prescripție (articolul 8);
- K. întrucât Comisia a inclus o propunere legislativă privind mecanismele alternative de soluționare a litigiilor în programul de lucru pentru 2011,
 - 1. observă că cerința privind confidențialitatea, prevăzută de directivă, a existat deja în legislația internă a anumitor state membre: în Bulgaria, Codul de procedură penală prevede că mediatorii pot refuza să depună mărturie în legătură cu un litigiu pe care l-au mediat; în Franța și Polonia, legile care reglementează medierea civilă conțin dispoziții similare; constată că, printre statele membre, Italia adoptă o abordare strictă în legătură cu confidențialitatea procedurilor de mediere, în timp ce, în această privință, normele suedeze privind medierea prevăd că părțile nu beneficiază de confidențialitate în mod automat, fiind necesar un acord între părți în acest sens; consideră că pare să fie necesară o abordare mai coerentă;
 - 2. observă că, în temeiul articolului 6 al directivei, majoritatea statelor membre dispun de o procedură pentru a conferi acordurilor rezultate în urma medierii aceeași autoritate ca cea a deciziilor judiciare; constată că acordul capătă această autoritate fie prin înaintarea sa către instanță, fie prin autentificarea sa de către un notar și că unele legislații naționale par

să fi optat pentru această din urmă soluție, în timp ce, dimpotrivă, în numeroase state membre, autentificarea notarială constituie, de asemenea, o opțiune pusă la dispoziție în temeiul legislației naționale; deoarece, de exemplu, în Grecia și Slovenia legislația prevede că un acord rezultat în urma medierii poate fi pus în executare de către instanțe, în timp ce în Țările de Jos și în Germania acordurile pot dobândi forță executorie ca documente notariale, în alte state membre, ca, de exemplu, în Austria, acordurile pot dobândi forță executorie ca documente notariale conform situației juridice existente fără ca actul juridic național să prevadă în mod expres această posibilitate în vederea transpunerii; solicită Comisiei să asigure că toate statele membre care încă nu respectă articolul 6 din directivă procedează astfel fără întârziere;

3. consideră că articolul 8, care abordează efectele medierii asupra termenelor de decădere și de prescripție, constituie o dispoziție esențială prin faptul că oferă asigurări potrivit cărora părțile care optează pentru mediere în încercarea de a soluționa un litigiu nu sunt împiedicate să intenteze o acțiune în justiție ca urmare a timpului consacrat procedurilor de mediere; constată că statele membre nu au semnalat nicio problemă deosebită în legătură cu acest aspect;
4. atrage atenția asupra faptului că statele membre au ales să nu se limiteze la cerințele esențiale ale directivei în două domenii, și anume stimulentele financiare destinate participării la mediere și cerințele obligatorii privind medierea; observă că acest tip de inițiative naționale ajută la soluționarea mai eficientă a litigiilor și la reducerea volumului de lucru al instanțelor;
5. recunoaște că articolul 5 alineatul (2) permite statelor membre să prevadă că, înainte sau după începerea procedurilor judiciare, recurgerea la mediere este obligatorie sau face obiectul unor stimulente sau sancțiuni cu condiția ca, în acest mod, să nu împiedice părțile să își exercite dreptul de acces la instanțe;
6. observă că unele state europene au întreprins o serie de inițiative cu scopul de a acorda stimulente financiare părților care recurg la mediere pentru soluționarea cauzelor: în Bulgaria, părțile beneficiază de rambursarea în proporție de 50% a taxei deja achitate statului pentru înregistrarea plângerii în instanță, dacă soluționează litigiul prin intermediul medierii, iar legislația română prevede rambursarea în totalitate a taxei de procedură, dacă părțile soluționează prin mediere un litigiu juridic pendinte; constată că în legislația ungară există prevederi similare și că în Italia toate actele și acordurile încheiate în urma medierii sunt scutite de taxele de timbru și de alte impuneri;
7. observă că, pe lângă stimulentele financiare, anumite state membre ale căror sisteme judiciare sunt supraîncărcate au optat pentru norme care conferă caracter obligatoriu medierii; constată că, în astfel de cazuri, dosarele litigiilor nu pot fi depuse la instanța competentă până când părțile nu încearcă să soluționeze diferendul pe calea medierii;
8. semnalează că exemplul cel mai frapant îl constituie Decretul legislativ nr. 28 din Italia, care urmărește, în acest mod, să revizuiască în mod fundamental sistemul juridic și să reducă volumul de lucru al instanțelor italiene, care sunt cunoscute pentru blocajele cu care se confruntă, reducând numărul de cauze aflate pe rol și durata minimă de nouă ani necesară pentru soluționarea definitivă a cauzelor în materie civilă; observă că, după cum era de așteptat, profesioniștii din domeniu nu au întâmpinat în mod favorabil această

măsură, au atacat-o în instanță și au mers chiar până la a declara grevă;

9. semnalează că, în pofida acestei polemici, statele membre ale căror legislații nu se limitează la cerințele esențiale ale directivei privind medierea par să fi obținut importante rezultate în promovarea soluționării pe cale extrajudiciară a litigiilor în materie civilă și comercială; observă că rezultatele obținute îndeosebi în Italia, Bulgaria și România demonstrează că medierea poate oferi o soluționare extrajudiciară a litigiilor care prezintă un raport avantajos între costuri și eficacitate și decurge rapid, prin procese adaptate la nevoile părților;
10. observă că, în sistemul juridic italian, medierea obligatorie pare să îndeplinească obiectivul descongestionării activității instanțelor; cu toate acestea, subliniază faptul că medierea ar trebui promovată mai degrabă ca o formă alternativă de justiție viabilă, convenabilă și mai rapidă decât ca un aspect obligatoriu al procedurii juridice;
11. recunoaște rezultatele pozitive obținute prin intermediul stimulentei financiare prevăzute de legislația bulgară privind medierea; admite totodată că acestea se datorează și interesului de durată față de mediere de care a dat dovadă sistemul juridic bulgar, demonstrat de faptul că existența comunității de mediere datează din 1990, iar Centrul de Soluționare, al cărui personal este format din mediatori care lucrează în ture, a oferit zi de zi, începând din 2010, servicii și informații gratuite privind medierea destinate părților la procesele pendinte în instanță; constată că, în Bulgaria, două treimi din cauzele înaintate au făcut obiectul procedurii de mediere, iar jumătate din cauzele respective au fost soluționate cu succes prin intermediul medierii;
12. constată, de asemenea, rezultatele pozitive ale legii române privind medierea: au fost puse în aplicare prevederi privind acordarea de stimulente financiare și a fost înființat Consiliul de Mediere - o autoritate națională însărcinată cu practica medierii, care are statutul de organism juridic separat și autonom; acest organism se consacră în mod exclusiv promovării activității de mediere, elaborării de standarde în materie de formare, pregătirii prestatorilor de cursuri de formare, eliberării de documente care atestă calificările profesionale ale mediatorilor, adoptării unui cod de etică și formulării de propuneri în vederea completării legislației;
13. consideră că, având în vedere toate considerațiile anterioare, statele membre, în ansamblu, au avansat pe calea punerii în aplicare a Directivei 2008/52/CE până la 21 mai 2011 și că, deși statele membre urmează abordări variate în materie de reglementare, iar unele dintre ele înregistrează întârzieri minore, nu este mai puțin adevărat faptul că cele mai multe state nu doar respectă, dar, în realitate, au mers mai departe decât prevedeau cerințele directivei;
14. subliniază faptul că este mai adecvat ca părțile care doresc să contribuie la soluționarea cauzelor lor să lucreze împreună decât una împotriva celeilalte; consideră că, prin urmare, aceste părți sunt deseori mai deschise pentru a lua în considerare poziția celeilalte părți și lucrează la problemele de fond ale litigiului; consideră că acest lucru prezintă deseori beneficiul suplimentar de a menține relația pe care părțile au avut-o înainte de litigiu, aspect care este de o importanță deosebită în chestiunile familiale care implică copii;
15. încurajează Comisia ca, în viitoarea Comunicare privind punerea în aplicare a Directivei

2008/52/CE, să examineze de asemenea acele domenii în care statele membre au decis să extindă măsurile prevăzute de directivă dincolo de sfera de acțiune intenționată;

16. subliniază trăsăturile pro-consumator ale sistemelor alternative de soluționare a litigiilor, care oferă o soluție practică pe măsură; solicită în acest context prezentarea promptă de către Comisie a unei propuneri legislative privind soluționarea alternativă a litigiilor;
17. observă că soluțiile care rezultă din mediere și care s-au dezvoltat între părți nu ar putea fi prevăzute de un judecător sau de un juriu; consideră, prin urmare, că este mai probabil ca medierea să producă un rezultat convenabil ambelor părți sau o soluție reciproc avantajoasă; observă că, drept rezultat, este mai probabilă acceptarea unui astfel de acord, iar rata respectării acordurilor mediate este de obicei ridicată;
18. consideră că este nevoie de o sensibilizare și o înțelegere sporite a medierii și solicită măsuri suplimentare referitoare la educație, creșterea conștientizării medierii, îmbunătățirea recurgerii la mediere de către întreprinderi și condițiile de acces la profesia de mediator;
19. consideră că autoritățile naționale ar trebui să fie încurajate să dezvolte programe de promovare a cunoștințelor adecvate privind soluționarea alternativă a litigiilor; consideră că măsurile respective ar trebui să abordeze principalele avantaje ale medierii: costurile, rata de succes și eficientizarea timpului și ar trebui să se adreseze avocaților, notarilor și întreprinderilor, îndeosebi IMM-urilor, precum și comunității academice;
20. recunoaște importanța stabilirii unor standarde comune pentru a accede la profesia de mediator în vederea promovării unei medieri de o calitate mai bună și a asigurării unor standarde înalte de pregătire profesională și de acreditare în Uniunea Europeană;
21. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei și parlamentelor statelor membre.

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	11.7.2011
Rezultatul votului final	+ : 21 - : 0 0 : 0
Membri titulari prezenți la votul final	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Christian Engström, Marielle Gallo, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Dimitar Stoyanov, Alexandra Thein, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka
Membri supleanți prezenți la votul final	Kurt Lechner, Eva Lichtenberger, Toine Manders, Paulo Rangel, Dagmar Roth-Behrendt
Membri supleanți (articolul 187 alineatul (2)) prezenți la votul final	Giuseppe Gargani